

*Библиотека
за детене*

Джеймс Оливър Кърруд

КАЗАН

ИСТОРИЯТА НА ЕДИН ВЪЛК

Издателство
 ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Джеймс Оливър Кърууд, КАЗАН • Историята на един вълк
(Роман); стр. 256

Поредица БИБЛИОТЕКА ЗА ЧЕТЕНЕ

Второ издание

Превод: Живка Рудинска

Този удивителен роман е една от най-известните творби на Джеймс Оливър Кърууд (1878-1927). В него той описва част от многобройните си преживелици сред кучетата на Севера. Книгата носи името на главния герой – един вълк, внушаващ страх и респект – Казан. Ненаситен и безпощаден хищник, Казан обаче е и много специален, защото е наполовина вълк, наполовина куче. Какъв всъщност е Казан – куче или вълк? Предан приятел или свиреп враг? Поставен да избира между света на хората и света на вълците, той живее като вълк, но помни, обича и е готов да умре за онези, които е приел за свои приятели. Книгата внушава идеята, че не всеки човек е достоен за верността и обичта на звяра, но е прекрасно, че в края ѝ всички художествени образи постигат своята частица щастие – и зверовете, и хората. Тази книга се чете на един дъх, с нестихващ интерес от началото до края и с пълно право се подрежда сред образците на световната приключенска класика.

Книгата е подходяща за деца и юноши.

За поръчки на книги от сайта
www.paritetbg.com отстъпка 20%

© Предпечатна подготовка Паритет ООД

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-418-0

ИЗДАДЕНИ В „БИБЛИОТЕКА ЗА ЧЕТЕНЕ“

1. *Александър Куприн* – ДУЕЛ
2. *Рафаело Джованьоли* – СПАРТАК
3. *Александър Дюма* – КАВАЛЕРЪТ Д'АРМАНТАЛ
4. *Приказки от цял свят* – ЧУДНА ОГЪРЛИЦА
5. *Александър Куприн* – БЯЛАТА АКАЦИЯ, разкази
6. *Майн Рид* – КВАРТЕРОНКАТА
7. *Януш Корчак* – КРАЛ МАТИУШ ПЪРВИ
8. *Лев Толстой* – СЕВАСТОПОЛСКИ РАЗКАЗИ.
ХАДЖИ МУРАТ, повести
9. *Иван Тургенев* – ПРОЛЕТНИ ВОДИ. АСЯ, повести
10. *Йенс Петер Якобсен* – НИЛС ЛЮНЕ
11. *Оноре дьо Балзак* – ЕДНА ТЪМНА АФЕРА
12. *Сигрид Унсет* – СЪРЦЕТО НА ЙЕНИ
13. *Джек Лондон* – ЗВЕЗДЕН СКИТНИК ИЛИ
УСМИРИТЕЛНА РИЗА
14. *Антон Чехов* – ЖИВОТЪТ Е ПРЕКРАСЕН!, разкази
15. *Фьодор М. Достоевски* – ИГРАЧЪТ НА РУЛЕТКА
16. *Велики руски драматурзи* – *Н. Гогол*, РЕВИЗОР; *А. Н. Островски*, ПРАВДАТА Е ДОБРО, НО
ЩАСТИЕТО Е ПО-ДОБРО, пиеси
17. *Алексей Толстой* – УСОЙНИЦА; МИШУКА
НАЛИМОВ; ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА РАЗТЪОГИН;
АРХИП, повести и разкази
18. *Александър Пушкин* – КАПИТАНСКАТА ДЪЩЕРЯ;
ДУБРОВСКИ, повести
19. *Артър Конан Дойл* – НЕ САМО ШЕРЛОК ХОЛМС,
разкази
20. *Майн Рид* – ЛОВЦИ НА РАСТЕНИЯ
21. *Дж. Бърнард Шоу* – КАНДИДА; ПИГМАЛИОН,
пиеси
22. *Лев Толстой* – КРОЙЦЕРОВА СОНАТА; ДЯВОЛ,
повести
23. *Ал. Куприн*, ЯМА; *Л. Толстой*, ОТЕЦ СЕРГИЙ –
БЪДИ МОЯ! ПОРОЧНИ СТРАСТИ, повести
24. *Ив. Тургенев*; *Ф. Достоевски*; *А. Чехов*; *Ив. Бунин*; *Ал. Грин*; *М. Булгаков*; *А. Платонов* – ЗА ЛЮБОВТА,
разкази

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава първа. ЧУДОТО	7
Глава втора. НА СЕВЕР	14
Глава трета. МАККРИДИ ЗАПЛАЩА ДЪЛГА СИ	22
Глава четвърта. НА СВОБОДА	32
Глава пета. БИТКАТА В СНЕГА	49
Глава шеста. КАЗАН СРЕЩА ДЖОАНА	58
Глава седма. СЛЕД ВИЕЛИЦАТА	74
Глава осма. ГОЛЯМАТА ПРОМЯНА	83
Глава девета. ТРАГЕДИЯТА НА СЛЪНЧЕВАТА СКАЛА .	91
Глава десета. В ДНИТЕ НА ПОЖАРА	102
Глава единадесета. ВИНАГИ ЕДИН ДО ДРУГ	112
Глава дванадесета. LA MORT ROUGE	124
Глава тринадесета. ПЪТЯТ НА ГЛАДА	137
Глава четирнадесета. ПРАВОТО НА ПО-СИЛНИЯ	145
Глава петнадесета. ДУЕЛ ПОД ЗВЕЗДИТЕ	150
Глава шестнадесета. КАЗАН ЧУВА ЗОВА	157
Глава седемнадесета. СИНЪТ НА КАЗАН	169
Глава осемнадесета. БА-РИ СЕ УЧИ	177
Глава деветнадесета. ПОХИТИТЕЛИТЕ	187
Глава двадесета. ВРАЖДА В ПУСТОШТА	194
Глава двадесет и първа. ИЗСТРЕЛ НА ПЯСЪЧНАТА ИВИЦА	208
Глава двадесет и втора. МЕТОДЪТ НА СЕНДИ МАКТРИГЕР	216

Глава двадесет и трета. ПРОФЕСОР МАКГИЛ СЕ ВЪЗПОЛЗВА ОТ ОБСТОЯТЕЛСТВАТА	225
Глава двадесет и четвърта. САМА В ТЪМНИНАТА	230
Глава двадесет и пета. КАК СЕНДИ МАКТРИГЕР НАМЕРИ СМЪРТТА СИ	236
Глава двадесет и шеста. ПРАЗЕН СВЯТ	244
Глава двадесет и седма. ЗОВЪТ НА СЛЪНЧЕВАТА СКАЛА	248

Глава първа

ЧУДОТО

Казан лежеше ням и неподвижен, забил муцуна между предните лапи, с полуотворени очи. Едва ли и камъкът би изглеждал по-безжизнен от него. Нито един мускул не трепваше, нито косъм от козината му не помръдваше. Кучето дори не мигаше. И все пак всяка капка от буйната кръв в това прекрасно тяло кипеше от възбуда, каквато Казан никога преди това не беше изпитвал. Всеки нерв и фибра на прекрасните му мускули бяха опънати като стоманени струни. Една четвърт вълк и три четвърти хъски¹, той беше прекарал четирите години от живота си в пустошта. Беше изпитвал острата болка от гладуването. Знаеше какво е да премръзнеш. Беше слушал виенето на вятъра през дългите арктически нощи над безплодната земя. Чувал беше бученето на прииждащите реки и водопади, беше се свивал от страх пред силния грохот на бурята. На врата и тялото му имаше белези от битки, а очите му бяха зачервени от блясъка на снега. Наричаха го Казан, Дивото куче, тъй като беше същински гигант сред другите кучета и безстрашен също като

---

¹ Хъски – ескимоско куче. Б. пр.

хората, които го водеха сред опасностите в света на ледовете.

Досега не познаваше страха. Никога по-рано не беше изпитвал желание да *избяга* – дори през оня ужасен ден в гората, когато се бори и уби големия сив рис. Не знаеше какво го беше уплашило, но знаеше, че се намира в друг свят и много неща в него го поразяваха и безпокояха. Това бяха първите му впечатления от цивилизацията. Желаше господарят му да се върне в странната стая, където го беше оставил – една стая, изпълнена с противни неща. На стената имаше големи човешки лица, но те нито се движеха, нито говореха – само втренчено го гледаха както никой досега. Спомни си, че беше виждал един свой господар да лежи притихнал и съвсем вледенен на снега, а той, седнал на задните си лапи, да извива песента на смъртта. Но тези хора от стената изглеждаха живи и все пак сякаш бяха мъртви.

Изведнъж Казан леко наостри уши. Чу стъпки, а после тихи гласове. Единият беше гласът на господаря му. Но другият породил лек трепет у него. Някога, много отдавна, сигурно като малко кученце, сякаш като насън, беше чувал един смях, напомнящ смеха на това момиче – смях, изпълнен с опияняващо щастие, с трепета на прекрасната любов и с една нежност, която накара Казан да повдигне глава, когато влязоха. Погледна право в тях, почервенелите му очи блестяха. Веднага разбра, че тя трябва да е скъпа за неговия господар, защото той я беше обгърнал с ръка. На блясъка на светлината видя, че косата ѝ е много светла. Лицето ѝ имаше червения цвят на северната

горска лоза, а искрящите ѝ очи – цвета на горската теменуга. Изведнъж тя го забеляза и със слаб вик се хвърли към него!

– Спри! – извика мъжът. – Той е опасен! Казан ...

Тя беше клекнала до него – мила, пухкава и красива, с удивително блестящи очи и ръце, готови да го докоснат. Да се свие ли? Да я ухапе ли? Беше ли тя едно от тези неща на стената, беше ли негов враг? Да се хвърли ли на бялата ѝ шия? Видя мъжа да тича напред, блед като мъртвец. После ръката ѝ докосна главата му и това докосване предизвика един трепет, който раздвижи всеки нерв от тялото му. С две ръце тя обгърна главата му. Лицето ѝ беше съвсем близо и той я чу да казва, почти хълцайки:

– Значи ти си Казан, милият скъп Казан, моят Казан, смелото ми куче. Ти ми го върна у дома, след като всички други умряха. Моят Казан, моят герой!

И тогава, чудо на чудесата, тя притисна лицето си в него и той почувства нейното сладостно, топло докосване.

Казан не мърдаше. Едва дишаше. Мина много време преди девойката да повдигне лице от него. И когато се отдръпна, в сините ѝ очи имаше сълзи, а мъжът стоеше над тях с вкопчени една в друга ръце и стиснати зъби.

– Не знам някога да е допуснал да го докосне някой с голи ръце – каза той с твърд, учуден глас. – Отдръпни се внимателно, Изабела. За бога, погледни!

Казан нежно скимтеше, отправил кръвясалите си очи към лицето на момичето. Искаш да почувства още веднъж ръката ѝ, да докосне лицето ѝ. Щяха ли

да го бият с тояга, ако посмееше? Сега нямаше намерение да причинява никому зло. Беше готов да убива за нея. Започна да се придвижва малко по малко, без да отмества поглед. Чу мъжът да казва: „За бога, погледни!“ И потрепера. Не последва удар да го върне на мястото му. Студената му муцуна докосна ефирната ѝ рокля, а тя го гледаше неподвижно и влажните ѝ очи блестяха като звезди.

– Погледни! – прошепна тя. – Погледни!

Още половин инч¹, още един инч, два инча, и голямото му сиво тяло се премести към нея. Сега муцуна-та му се повдигна бавно над крака към скута ѝ и найсетне докосна малката топла ръка, която лежеше там. Все още гледаше лицето ѝ. Видя странно пулсиране по голата ѝ бяла шия, а после устните ѝ потрепераха, като гледаше мъжа с очарователен поглед.

Той също коленичи до тях, прегърна отново момичето и потупа кучето по главата. Не му хареса докосването на мъжа. Нямаше му доверие, тъй като природата го беше научила да не вярва на мъжките ръце, но разреши, понеже видя, че в известен смисъл това доставяше удоволствие на момичето.

– Казан, приятелю, няма да я ухапеш, нали? – каза нежно господарят. – И двамата я обичаме, не можем да не я обичаме. Тя е наша, Казан, само *наша*. Принадлежи на теб и на мен, ние ще се грижим за нея през целия си живот и ако потрябва, ще се борим за нея на живот и смърт. Е, Казан, приятелю, нали?

---

¹ Инч – 2,5 см. По-нататък в текста се срещат следните английски мерни единици: ярд – 91 см; фут (стъпка) – 30 см; фунт – 453 г; акър – 0,4 хектара; бушел – 36 литра. Б. пр.

Дълго след като го оставиха да лежи на чергата, очите на Казан не се отделяха от момичето. Наблюдаваше и слушаше и през цялото време все повече и повече растеше желанието му да допълзи до тях и да докосне ръката на момичето, роклята или крака ѝ. След известно време господарят му ѝ заговори, тя скочи с лек смях и изтича в ъгъла до нещо голямо, квадратно и блестящо, с ред бели зъби и тяло, по-дълго от неговото. Чудеше се за какво може да са тези зъби. Пръстите на момичето ги докоснаха и нито шепотът на вятъра, който някога беше чувал, нито всичката музика на водопадите и бързеите, нито

песента на птиците напролет можеше да се сравнят със звуците, които се родиха сега. За първи път чу музика. За момент това го смути и уплаши, но после страхът премина и той почувства да пропълзвава странен трепет по тялото му. Искаше да седне на задните си лапи и да започне да вие, както е вил под милионите звезди на небето през студените зимни нощи. Но нещо го възпираше. И това нещо беше момичето. Бавно започна да се промъква към него. Почувства погледа на мъжа върху себе си и спря. После още малко, инч след инч, проточи врат и муцуна напред. Беше на половината път до нея, в средата на стаята, когато чудесните звуци станаха много нежни и тихи.

– Продължавай – чу да я увещава мъжът с тих и припрян глас. – Продължавай, не спирай!

Момичето обърна глава, видя го да се свива на пода и продължи да свири. Мъжът все още го гледаше, но сега погледът му не можеше да го задържи. Отиваше все по-близо и по-близо, докато най-после протегнатата му муцуна докосна роклята ѝ там, където падаше набрана на пода. А сетне легна, потръпвайки, тъй като тя започна да пее. Беше чувал индианка да тананика пред колибата си. Беше чувал дивата монотонна песен на карибу¹, но никога не беше слушал нещо толкова нежно, както звуците от устата на това момиче. Забрави за присъствието на господаря си. Тихо, свивайки се, така че тя да не разбере, повдигна глава. Видя я да го гледа. Имаше нещо в очите ѝ, което вдъхваше доверие, и той сложи глава

---

¹ Карибу – канадски елен. Б. пр.

в скута ѝ. За втори път почувства допира на женска ръка и притвори очи с дълбока въздишка. Музиката спря. Долови развълнуван глас край себе си, подобен едновременно и на смях, и на ридание. Чу господаря си да кашля.

– Винаги съм обичал този стар негодник, но никога не съм и помислял, че може да направи това – каза той.

Гласът му прозвуча странно за Казан.

Глава втора

НА СЕВЕР

Настъпиха прекрасни дни за Казан. Липсваха му горите и дълбокият сняг. Липсваха му всекидневното напрежение да не изпуска из очи другарите си от впряга, джафкането по петите му, продължителното теглене из откритите и пустинни места. Липсваше му онова „куш-куш-ху-а-а“ на водача, зловещото плющение на дългия двадесет стъпки камшик от черва на карибу. И онова скимтене и опъване зад него, което му напомняше, че тези, дето го следваха, бяха по местата си. Но нещо друго беше заело мястото на онова, което му липсваше. То беше в стаята, във въздуха, навсякъде около него, дори господарят му или момичето да не бяха наблизо. Където и да се намираше тя, той долавяше присъствието на това странно нещо, пропъждащо самотата. То беше уханието на тази жена, което го караше нежно да скимти през нощите, вместо да бъде навън и да вие под звездите. Не беше самотен. Една нощ, обикаляйки, Казан откри някаква врата и щом сутринта момичето я отвори, намери го свит и притиснат здраво до прага. Пресегна се, прегърна го, гъстата ѝ дълга коса, разстлала се по него, го омайваше с прекрасния си дъх. После му постла

рогозка пред вратата да спи на нея. През дългите нощи той знаеше – тя е зад вратата – и беше доволен. От ден на ден започваше все по-малко да мисли за дивите места и все повече за нея.

Тогава започна промяната. Някакво странно бързане и суетене около него, а момичето му обръщаше все по-малко внимание. Стана неспокоен. Душеше промяната във въздуха и започна да изучава лицето на господаря си. После дойде онази сутрин, когато отново му сложиха нашийника и желязната верига. Чак като последва господаря си на улицата, започна да разбира. Изпращаха го. Изведнъж седна на задните си лапи и отказа да се помръдне.

– Хайде, Казан – придумваше го мъжът. – Хайде, приятелю.

Той се опъна назад и показа белите си зъби. Очакваше плющенето на камшика или удар от тояга, но нищо подобно не се случи. Господарят му се засмя и го върна вкъщи. Когато излязоха отново, момичето беше с тях и вървеше с ръка на главата му. То го убеди да скочи през един голям тъмен отвор в още по-тъмната кола и го примами към най-тъмния ъгъл, а господарят му сложи веригата. После двамата излязоха, смеейки се като деца. Часове Казан лежеше неподвижен и настръхнал, вслушвайки се в странното трополене на колелетата. Няколко пъти те спираха и той чуваше гласове отвън. Най-сетне се убеди, че чува познат глас, опъна веригите си и започна да скимти. Вратата се отвори. Един човек с фенер, следван от господаря му, се качи в колата.